

ABSTRAKT

Disertační práce – Zástavní právo

Mgr. Jiří Hermann

Zástavní právo je základním zajišťovacím institutem, jehož význam je prověřen dlouholetou tradicí jeho užívání. Za tuto dobu prošlo zástavní právo řadou modifikací, které ho přizpůsobovali ekonomickému vývoji až do té doby jak ho známe dnes. A i když se právní úpravy zástavního práva liší s ohledem na jejich konkrétní vývoj v tom kterém státě, jeho základní principy, funkce a tedy i smysl jeho zřízení zůstávají stejné již po staletí.

Význam zástavního práva jako zajišťovacího institutu podporuje zejména vysoká míra jistoty, která je jeho zřízením věřiteli. Právě díky tomu je zástavní právo jedním z nejvíce užívaných zajišťovacích prostředků, a to celosvětově.

Cílem práce je učinit průřez velmi rozsáhlou a na mnoha místech komplikovanou úpravou zástavního práva a navrhnout *de lege ferenda*, novou úpravu, která by zejména zpřehlednila dosavadní ustanovení a zvýšila by jistotu věřitele. Jedná se o velmi široké téma. Vzhledem k obsáhlosti jednotlivých institutů zástavního práva je práce koncipována jako komplexní pojetí zástavního práva jako zajišťovacího prostředku.

Tato práce by měla čtenáře obeznámit s principem fungování zástavního práva a upozornit ho na problematické pasáže této úpravy. Na mnoha místech je úprava zástavního práva nejasná, což znesnadňuje jeho využití v praxi. Na takováto místa se snažím poukázat a navrhnout možné řešení, které by bylo v souladu s právním řádem a současně bylo uživatelsky příjemné.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. První část je zaměřena na stručný úvod do problematiky zajišťovacích prostředků.

Druhá, a to stěžejní část práce je zaměřena již konkrétně na zástavní právo. Problematika zástavního práva je rozdělena do několika kapitol, tak aby orientace v dané problematice byla co nejpřehlednější.

Jak je tomu ve všech oblastech práva, výklad každého právního institutu je vhodné uvést historickým exkurzem do minulosti, na základě kterého se seznámíme, jak se daný institut vyvíjel s plynutím času. Zástavní právo není výjimkou. Jde o již v dávné minulosti

hojně využívaný zajišťovací prostředek, jehož kořeny sahají až do starověkého Říma. Reflexe historického vývoje je vždy užitečná.

Vzhledem k tomu, že je nyní přijata rekodifikace soukromého práva (zák.č. 89/2012 Sb.) je nutné zohlednit obsah tohoto do značné míry kontroverzního zákona, který obsahuje velké množství nové úpravy, a to jak ohledně terminologie, právních institutů, tak i chápání občanského práva jako celku. Vzhledem k tomu, tedy můžeme srovnat současnou právní úpravu nejen s úpravou minulou, ale také s úpravou, které pravděpodobně vstoupí v účinnost dnem 1.12.2014 a zhodnotit tak, jestli se zákonodárci poučili z minulých chyb, zda je inspirovala praxe a jestli tak navrhovaná právní úprava reflektuje potřeby současné úpravy zástavního práva, popř. zda bychom mohli navrhnout úpravu jinou. Další variantou je ponechání úpravy současnou, popř. s určitými modifikacemi.

Třetí kapitola je věnována zahraniční úpravě zástavního práva. Inspirací českému právnímu řádu v oblasti právní úpravy zástavního práva může být zahraniční úprava. V souvislosti s vývojem našeho právního řádu, jako právního řádu kontinentálního práva, je vhodné inspirovat se podobnými právními řády. Vhodnou inspirací, tak může být německá právní úprava, i značně vyspělá slovenská právní úprava zástavního práva. Co do jednotlivých institutů je vhodné zohlednit i instituty, které se vyskytují v anglosaské právní kultuře “ například oblast tzv. „plovoucí zástavy“.

Čtvrtá kapitola, která tvoří závěr práce, pojednává o jednotlivých částech platné právní úpravy zástavního práva v České republice s ohledem na chystané změny a na judikaturu, která je v této oblasti významným zdrojem výkladu.

Závěr práce přináší celkové zhodnocení úpravy účinné ke dni uzavření této práce, zhodnocení úpravy obsažené v Novém občanském zákoníku (NObčz) a návrh úpravy de lege ferenda.